

**Państwowa Agencja
Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych**

Warszawa, dn. 9 kwietnia 2020 roku

Szanowny Pan

Wójt/ Burmistrz/Prezydent Miasta

W związku z licznymi pytaniami kierowanymi do Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ze strony samorządów gminnych niniejszym przedstawiam stanowisko w sprawie realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W obecnej sytuacji walki o zdrowie i życie zwracam się z uprzejmą prośbą, aby nie tracić z pola widzenia problemów alkoholowych. Sytuacja pandemii powodując przedłużający się stres i lęk, a także ograniczenie kontaktów społecznych sprzyja wzrostowi spożycia alkoholu, który z kolei obniża odporność organizmu i może zwiększyć ryzyko zakażenia oraz ostrzejszego przebiegu choroby. Konsekwencją obecnej sytuacji może też być wzrost zachowań przemocowych wobec członków rodziny.

Pandemia zwiększa zapotrzebowanie na pomoc dla członków rodzin z problemem alkoholowym i problemem przemocy. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, które obecnie nie mogą korzystać z pomocy w świetlicach socjoterapeutycznych. Bezpośrednie formy pomocy świadczone w placówkach leczenia uzależnień, punktach konsultacyjnych, grupach terapeutycznych dla ofiar przemocy domowej itp. są obecnie zawieszane, dlatego należy, przynajmniej w części placówek, wprowadzić pracę zdalną. Powinna ona obejmować zarówno kontakty telefoniczne z możliwością świadczenia pomocy z domu przez konsultantów, kontakty mailowe, a także możliwość rozmowy przez komunikatory internetowe. Pomoc udzielana za pośrednictwem wiadomości tekstowych jest szczególnie ważna tam gdzie ze względów bezpieczeństwa nie będzie możliwa rozmowa przez telefon np. w przypadku dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i osób doświadczających przemocy odmowej. W ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych możliwe będą **zakupy sprzętu potrzebnego do pracy zdalnej** (laptopy, telefony komórkowe, mikrofony, słuchawki itp.). Można

PARPA

PAŃSTWOWA AGENCJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
Aleje Jerozolimskie 155, 02-326 Warszawa | fax 22 250 63 60 | tel 22 250 63 25
e-mail: parpa@parpa.pl | www.parpa.pl

także zapłacić za **oprogramowanie i pracę informatyka**, który przygotowuje stanowiska do pracy zdalnej. Przygotowanie nowej formy pracy wymaga też przygotowania informacji do lokalnych mediów i ten rodzaj **działań informacyjnych** także może być sfinansowany w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Rekomenduję także rozeznanie **potrzeb placówek leczenia uzależnienia** od alkoholu i dofinansowanie tych porad, które nie są finansowane przez NFZ, aby placówki mogły udzielać szerokiego wsparcia osobom potrzebującym pomocy psychologicznej, redukując ryzyko sięgania po alkohol w tym trudnym okresie. W opinii PARPA zgodny z prawem będzie **zakup środków ochrony osobistej** dla osób, które wykonują prace w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych związaną z bezpośrednimi kontaktami z innymi osobami lub z obecnością w urzędzie lub innych placówkach pomocowych. Ponieważ część zadań ze względu na czas epidemii nie będzie możliwa do realizacji sugerujemy skoncentrowanie się na działaniach edukacyjnych informujących o zagrożeniach związanych z sięganiem po alkohol w tej szczególnej sytuacji. Zachęcamy Państwa do **przygotowania samemu lub zakupienia materiałów edukacyjnych**, które mogą zostać wykorzystane po przywróceniu normalnego trybu pracy. Mogą to być pakiety profilaktyczne dla nauczycieli, broszury informacyjne dla klientów gminnej komisji i punktów konsultacyjnych, publikacje dotyczące zjawiska przemocy domowej itp.

Zwracam jednak uwagę na to, że nie zostały zmienione przepisy art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277) dotyczące wykorzystania środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zatem nie ma możliwości przeznaczenia ich na zadania inne niż realizacja:

- 1) gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

PARPA

PAŃSTWOWA AGENCJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
Aleje Jerozolimskie 155, 02-326 Warszawa | fax 22 250 63 60 | tel 22 250 63 25
e-mail: parpa@parpa.pl | www.parpa.pl

Zwracam się także z prośbą o systematyczne informowanie o działającym na zlecenie PARPA **Ogólnopolskim Pogotowiu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia"**, które m.in. prowadzi bezpłatny, całodobowy telefon dla osób doznających przemocy domowej i dla świadków przemocy (800-12-00-02). Działa także poradnia e-mailowa: niebieskalinia@niebieskalinia.info. Ponadto, w poniedziałki w godz. 13.00-15.00 można także skonsultować się z psychologiem korzystając z komunikatora Skype (pogotowie.niebieska.linia). Z pomocy z wykorzystaniem Skype mogą korzystać także osoby posługujące się językiem migowym.

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaleca także wdrożenie działań ograniczających dostępność napojów alkoholowych. Tego rodzaju ograniczenia mogą także wpłynąć pozytywnie na przestrzeganie zakazu nieuzasadnionego poruszania się ludności w przestrzeni publicznej oraz zakazu gromadzenia się.

Rekomendujemy rozważenie możliwości wprowadzenia na terenie gminy **ograniczenia nocnej sprzedaży napojów alkoholowych**. Zgodnie z brzmieniem art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „Rada gminy może ustalić, w drodze uchwały, dla terenu gminy lub wskazanych jednostek pomocniczych gminy, ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Ograniczenia mogą dotyczyć sprzedaży prowadzonej między godziną 22.00 a 6.00.

Proponujemy, aby gminy, które podjęły uchwały na podstawie art. 14 ust. 2b ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277), tj. wprowadziły na terenie gminy odstępstwo od zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych **rozważyły możliwość uchylenia lub zmiany tych uchwał**.

Alternatywą może być również wprowadzenie czasowego zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych wyłączonych spod generalnego zakazu (w załączeniu link do projektu uchwały Rady m. st. Warszawy w analogicznej sprawie https://bip.warszawa.pl/NR/rdonlyres/B7B8E133-21B2-46AE-8F30-6449181B7493/1515319/931_druk.pdf).

Warto także przypomnieć, że od 2018 r. obowiązuje generalny zakaz spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych (vide art. 14 ust. 2a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi), a złamanie tego zakazu stanowi wykroczenie (oczywiście jeśli na

danym obszarze nie funkcjonuje opisana powyżej uchwała w przedmiocie wprowadzenia odstępstwa od zakazu). Zatem wszystkie osoby spożywające napoje alkoholowe w ogólnodostępnych miejscach na terenie gminy mogą zostać ukarane przez Policję lub Straż Miejską/Gminną karą grzywny (w postępowaniu mandatowym). Trzeba pamiętać, że także usiłowanie wykroczenia jest karalne.

Zwracam też uwagę na **zapewnienie bezpieczeństwa podczas prac gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych**. W dniu 31 marca 2020 r. wszedł w życie art. 15zxx ustawy z dnia 2 marca o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374, ze zm.). Przepis ten stanowi, że:

1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego oraz działające kolegialnie organy: wykonawcze w jednostkach samorządu terytorialnego, w związkach jednostek samorządu terytorialnego, w związku metropolitalnym, w regionalnych izbach obrachunkowych oraz samorządowych kolegiach odwoławczych mogą zwoływać i odbywać obrady, sesje, posiedzenia, zgromadzenia lub inne formy działania właściwe dla tych organów, a także podejmować rozstrzygnięcia, w tym uchwały, z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość lub korespondencyjnie (zdalny tryb obradowania).

2. Obradowanie w zdalnym trybie zarządza osoba uprawniona do przewodniczenia danemu organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz innemu organowi działającemu kolegialnie.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do kolegialnych organów wewnętrznych, takich jak komisje oraz zespoły, działających w organach stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz organach działających kolegialnie”.

Wydaje się, że gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych mogłyby zostać uznane za organy kolegialne w rozumieniu powyższego przepisu w trakcie procesu wydawania opinii, o której mowa w art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (opinia w przedmiocie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy) i w takim zakresie może do nich zostać stosowany powyższy przepis – to jest mogłyby zwoływać posiedzenia i podejmować rozstrzygnięcia z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość lub korespondencyjnie. Gminna komisja może doprecyzować formułę swojej pracy w swoim regulaminie.

Jeśli natomiast członkowie komisji podejmą decyzję o spotkaniu bezpośrednim możliwe jest zakupienie dla nich środków ochrony osobistej w ramach realizacji gminnego programu.

Należy mieć również na uwadze § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 566), który stanowi, że:

„1. W okresie, o którym mowa w § 2 ust. 1, wykonywanie zadań przez urząd administracji publicznej lub jednostkę organizacyjną wykonującą zadania o charakterze publicznym, może podlegać ograniczeniu polegającym na wykonywaniu:

1) wyłącznie zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom;

2) określonych zadań przez ten urząd lub jednostkę w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów.

Decyzję o rodzaju i formie wprowadzanych ograniczeń, o których mowa w ust. 1, podejmuje kierownik urzędu administracji publicznej lub kierujący jednostką organizacyjną wykonującą zadania o charakterze publicznym, zawiadamiając o tych ograniczeniach, w drodze ogłoszenia, na stronie podmiotowej urzędu lub jednostki, a także przez wywieszenie ogłoszenia w siedzibie urzędu lub jednostki”.

W przypadku organizacji bezpośrednich posiedzeń komisji należy zapewnić bezpieczeństwo członkom komisji oraz osobom stawiającym się na posiedzenia komisji. Z tego względu warto zastosować zalecenia dla zakładów pracy w związku z rozprzestrzenianiem się koronawirusa, opracowane przez Ministra Rozwoju w porozumieniu z Głównym Inspektorem Sanitarnym, dostępne pod linkiem: <https://www.gov.pl/web/koronawirus/zalecenia-dla-zakladow-pracy-w-zwiazku-z-rozprzestrzenianiem-sie-koronawirusa> (dostęp: 2 kwietnia 2020 r.).

Warto zwrócić uwagę, że sprawy związane z **procedurą sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego** nie należą do kategorii spraw pilnych, o których mowa w 14 a ust. 4 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374, ze zm.), co oznacza, że w chwili obecnej sądy nie będą się nimi zajmowały. Każda gminna komisja musi podjąć decyzję czy i w jaki sposób realizować procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego pamiętając, że istnieją uzasadnione argumenty, aby na ten czas ją zawiesić. W takim przypadku ze

względu na związek problemu alkoholowego i przemocy proszę o rozeznanie sytuacji pod kątem występowania przemocy. Każde wstrzymanie procedury musi odbywać się z zachowaniem troski o bezpieczeństwo rodziny. Możliwa jest zatem telefoniczna lub mailowa rozmowa z wnioskodawcą, jeśli jest to członek rodziny, i zachęta do skorzystania z pomocy psychologicznej dostępnej on line np. w placówce leczenia uzależnienia czy w punkcie konsultacyjnym. Ważne jest dołożenie wszelkich starań, aby nie zostawiać rodziny bez pomocy.

Z uwagi na dynamiczny proces prac legislacyjnych zachęcam również do bieżącego śledzenia zmian w przepisach prawnych.

Życzę Państwu dużo wytrwałości i spokoju w tym trudnym okresie, szczególnego zadbania o siebie i swoich Bliskich i wiary w to, że uda nam się we współpracy, wzajemnym wsparciu i zdrowiu przetrwać ten czas.

p.o. **DYREKTOR**
Państwowej Agencji Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
Katarzyna Łukowska

PARPA